

אלימות ברשת האינטרנט במגזר ערבי-מוסלמי: מאפיינים והשלכות על בני נוער ותפיסות מורים (פוסטר)

דורית אולניק-שמש

האוניברסיטה הפתוחה
doritol@openu.ac.il

טלי היימן

האוניברסיטה הפתוחה
talihe@openu.ac.il

מהא יחיא

האוניברסיטה הפתוחה
mahayahia_777@hotmail.com

Cyber-bullying in the Muslim/Arab Sector: Characteristics and Implications among Adolescents and teachers' perceptions (Poster)

Maha Yahia

The Open University of Israel

Tali Heiman

The Open University of Israel

Dorit Olenik-Shemesh

The Open University of Israel

Abstract

Cyber bullying (CB) is the individual's misuse of electronic media and knowledge with the purpose of harming others (Smith et al., 2008). Researchers have recently studied CB characteristics, as well as its diverged effects, in order to devise a proper adjustment mechanism.

The present study focused on CB characteristics, the online behaviour patterns and on the negative implications on CB *victims* among junior high students in a Muslim Arab village, located at central Israel. Western research findings indicated that as internet uses increases, so does the risks of be involved in CB and that CB has negative effects on social-psychological aspects as well as on academic functioning of victims.

The study measured CB dimensions, its' unique characteristics at this village, and investigate CB implications on the victims' social-psychological and academic performance.

The study's included 114 participants, aged 13-15 and 50 teachers. All the participants were socially stable and had computers at home, connected to the internet. The students filled four questionnaires 1.CB questionnaire vs. traditional; 2.Loneliness questionnaire; 3.Social support questionnaire; 4. Anxiety questionnaire. The teachers filled two types of questionnaires.

It was hypothesized that CB bullying negatively effects the social, psychological and academic performance of the victims, thus correlations will be found between CB and lack of social support, with high sense of loneliness and anxiety. The hypothesis was confirmed. In addition, it was hypothesized that there is a relationship between CB victimization and low academic performance; this hypothesis was confirmed as well. The hypothesis that teachers' awareness of CB is insufficient and those teachers will report facing difficulties in coping with CB was also confirmed.

It was also hypothesized that the average of traditional bullying will be higher than that of CB - this hypothesis was refuted. Against expectations and updated international studies, the current study has shown that CB is more prevalent and widespread than traditional bullying.

The current study is a pioneer study. This is the first study that investigated CB in Muslim/Arab society and its results have important contributions to the Arab educational system. In light of the fact that the study's findings indicate a higher rate of CB in Muslim/Arab society in comparison with other societies, the applied recommendations of this study are the need to apply life skills courses, as well as to increase teachers' educators' awareness concerning cyber bullying. There is a need to supply the appropriate resources which could prevent and minimize this new phenomenon.

Keywords: Cyber bullying, cyber bullying victims, Arab sector, social support, loneliness, anxiety.

תקציר

בריונות ואלימות ברשת האינטרנט (Cyberbullying), הינה תופעה בה היחיד עושה שימוש לרעה בידע ובאמצעי תקשורת אלקטרוניים על מנת לפגוע באחר. זהו סוג חדש של אלימות שנחקר בשנים האחרונות יותר ויותר במטרה להבין את התופעה, אפיוניה והשלכותיה השליליות על מנת לבנות מערכת התמודדות יעילה (Smith et al., 2008).

מטרת המחקר הנוכחי לבחון את אפיוני האלימות ברשת ודפוסי ההתנהגות ברשת בחברה הערבית-המוסלמית והשלכותיה על הקרבנות, בקרב בני נוער הלומדים בחטיבות ביניים בכפר ערבי מוסלמי במרכז הארץ. המחקר בחן את ממדי התופעה, את המאפיינים הייחודיים לאלימות ברשת בכפר, ואת השלכות האלימות על התפקוד החברתי-רגשי והלימודי של הקרבנות. המדגם כלל 114 תלמידים ותלמידות בגיל 13-15 אשר הסכימו להשתתף במחקר וקבלו אישור מהוריהם לכך. המשתתפים היו ממעמד חברתי מבוסס, בעלי מחשבים עם חיבור לאינטרנט מהבית. המדגם כלל גם 50 מורים של התלמידים המשתתפים משתי החטיבות בכפר.

התלמידים ענו על חמישה שאלונים: 1. שאלון אלימות באינטרנט. 2. שאלון אלימות פנים אל פנים 3. שאלון תמיכה חברתית. 3. שאלון בדידות. 4. שאלון חרדה. בנוסף, המורים מלאו שני סוגי שאלונים: 1. שאלון דיווח על תלמידים. 2. שאלון התמודדות מורים עם אלימות ברשת.

המחקר התמקד בהשלכות האלימות ברשת על הקרבנות, שכן בהתבסס על ממצאי מחקרים שנעשו בחברה המערבית נמצא שכל שמשותמשים יותר באינטרנט, גדל הסיכון להפוך לקרבנות לאלימות ברשת. עוד נמצא שאלימות ברשת עלולה לפגוע באופן משמעותי בתפקוד החברתי, הרגשי והלימודי של הקרבנות.

השערת המחקר הראשונה הייתה כי אלימות ברשת תפגע בתפקוד החברתי, הרגשי והלימודי של בני נוער בחברה הערבית המוסלמית. במחקר נמצא קשר מובהק בין פגיעות ברשת לבין העדר תמיכה חברתית; תלמיד שהיה קורבן ברשת דיווח על תחושת בדידות ותחושת חרדה גבוהים יותר מאשר תלמיד שלא נפגע, וכן נמצא קשר בין הישגים לימודיים נמוכים והיעדרויות מבית ספר לבין רמה גבוהה של פגיעות ברשת. כל השערות אוששו.

השערת המחקר השנייה הייתה כי מודעות המורים לאלימות ברשת תהיה נמוכה וכי הם ידווחו על קשיים באיתור ובהתמודדות עם אלימות ברשת בקרב תלמידיהם, השערה זו אוששה.

ההשערה השלישית הייתה כי התלמידים ידווחו על יותר אלימות פנים-אל-פנים בהשוואה לאלימות ברשת. השערה זו הופרכה. נמצא כי בניגוד לממצאי מחקרים

קיימים בתחום, אלימות ברשת נפוצה יותר מאשר אלימות פנים אל פנים בקרב המשתתפים.

זהו מחקר חלוצי, שכן הוא אחד המחקרים הראשונים אשר בדקו את תופעת האלימות ברשת מול האלימות פנים-אל-פנים במגזר הערבי-מוסלמי. תרומתו למערכת החינוך הערבית מתבטאת במספר מישורים: 1. חשיפת סוג חדש של אלימות, תוך זיהוי מאפייניה השונים והקשר שלה למשתנים חברתיים ורגשיים בקרב הקרבנות. 2. בחינת תפיסות המורים ורמת מודעותם לתופעה של אלימות ברשת.

לאור ממצאי המחקר המצביעים על שיעור גבוה של אלימות ברשת, ההמלצות המחקר הן שיש לפתח תכניות הממוקדות בתופעה, לקדם את המודעות בקרב המורים והמחנכים במערכת החינוך הערבית בישראל, ולהקצות משאבים להתמודדות ולמניעת התופעה.

מילות מפתח: אלימות ברשת, קרבנות לרשת, מגזר ערבי-מוסלמי, תמיכה חברתית, בדידות וחרדה.

מקורות

Smith, P., Mahdavi, J., Carvahlo, M., Fisher, S., Russell, S., & Tippet, N. (2008). Cyber-bullying: Its nature and impact in secondary school pupils. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 49, 376-385.